

Heemkundekring

Stad en Lande van Tholen

Secretariaat: Burg. Versluysstraat 34, 4698 AS Oud-Vossemeer,
Tel. 0166-672872 (na 18.30 uur), e-mail: secretaris@heemkundetholen.nl

NIEUWSBRIEF

Nummer 47, januari 2019

Lezing luchtwachtorens

'Herinneringen aan de Koude Oorlog: luchtwachtorens op en rond Tholen. Dat is de titel van onze voorjaarslezing, op donderdag 21 februari a.s. om half acht in De Wellevaete te Sint-Annaland. Ze wordt gehouden door Sandra van Lochem, historisch geograaf met een bijzondere interesse in Koude Oorlog erfgoed.

Van 1953 tot 1965 stond op Tholen een militaire uitkijktoren, aan de Stoofdijk in Scherpenisse. Hij maakte deel uit van een netwerk van 276 uitkijkposten verspreid over het land. Op de torens stonden tijdens de Koude Oorlog vrijwilligers van het Korps Luchtwachtdienst (KLD) te speuren naar laagvliegende vliegtuigen. Hun taak was het opsporen van vijandelijke - lees Russische - vliegtuigen die lager vlogen dan de radar kon waarnemen.

Het vliegtuigspotten was van korte duur. Door snellere vliegtuigen en verbeterde radar was al na tien jaar het waarnemen met oog en oor achterhaald en zijn de meeste luchtwachtorens weer afgebroken. Zo ook die op Tholen. Ondanks de korte levensduur was het uitkijknetwerk kenmerkend voor onze luchtverdediging tijdens de Koude Oorlog.

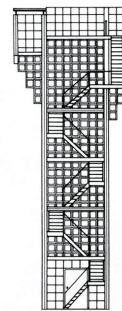
Maar de verhalen van de torens en de luchtwachters die erop dienst deden bleven bewaard. Tijdens de lezing wordt ingegaan op de historie van de luchtwachtorens en het Korps Luchtwachtdienst in en om Tholen. Behalve de luchtwachtoren in Scherpenisse komen ook de naburige luchtwachtposten aan bod, onder andere in Anna-Jacobapolder en Steenberg, op Noord- en Zuid-Beveland en op Schouwen-Duiveland. De presentatie bevat veel historische beelden. Ook wordt een korte historische film vertoond over het Korps Luchtwachtdienst.

Sandra van Lochem publiceert regelmatig over luchtwachtorens en ander Koude Oorlog erfgoed. In de loop van 2019 verschijnt het boek : 'Luchtwachtorens, dinosauriërs uit de Koude Oorlog'.

Website: www.luchtwachtorens.nl. Twitter: [@luchtwachtKLD](https://twitter.com/luchtwachtKLD).

Luchtwachters op post. Bron: Beeldbank INMH.

Schets toren Scherpenisse.

Agenda

Noteert u in uw agenda alvast de volgende data:

23 mrt inloopdag

23 apr jaarvergadering

14 sep Open Monumentendag

28 sep excursie

In memoriam

Sinds het verschijnen van de vorige nieuwsbrief zijn de leden C. Scherpenisse te Sint-Annaland, H.J. Vermaas te Stavenisse en J.F. Kousemaker te Tholen ons ontvallen. Wij wensen hun naasten veel sterkte.

Vacature bestuur

Ons bestuurslid Albert Walpot is dit jaar periodiek aftredend en heeft aangegeven dat hij geen nieuwe periode in het bestuur ambieert. Daarom een appel aan uw allen om na te denken of u een steentje kunt en wilt bijdragen aan de toekomst van onze vereniging. In het bijzonder wat betreft het jaarlijks organiseren van de excursie en de Open Monumentendag. Belangstellenden kunnen contact opnemen met de secretaris.

SCEZ wordt Erfgoed Zeeland

De Stichting Cultureel Erfgoed Zeeland (SCEZ) heeft een nieuwe naam gekregen: Erfgoed Zeeland. Met die naam wordt kort en krachtig uitgedrukt waar de organisatie voor staat: het erfgoed in Zeeland. Bij de nieuwe naam hoort ook een nieuwe huisstijl en een nieuwe website.

Een nieuwe naam betekent niet dat er een streep onder het verleden is gezet. Dat zou ook in strijd zijn met de visie op erfgoed. Verleden, heden en toekomst blijven nauw met elkaar verbonden. Dat geldt voor het erfgoed en dat geldt ook voor Erfgoed Zeeland. Beschermen, benutten en beleven van erfgoed vormen de inhoudelijke kaders van het werk.

Zeeland is rijk aan erfgoed. Afgezet tegen het aantal inwoners is er geen provincie in Nederland met zoveel erfgoed als Zeeland. Dat erfgoed is van en voor ons allemaal.

Erfgoed Zeeland legt verbindingen met en tussen partijen die met erfgoed te maken hebben. Erfgoed is aan verandering onderhevig. Er komt wat bij en er gaat wat af. Vandaag wordt toekomstig erfgoed gemaakt. Erfgoed Zeeland voert graag de discussie over wat (nieuw) erfgoed is en of het de moeite van het bewaren waard is.

De nieuwe website www.erfgoedzeelan.nl biedt snel toegang tot de diensten en producten van Erfgoed Zeeland. Zoeken is dankzij de filters eenvoudiger geworden. Nieuw is het meldpunt voor archeologische vondsten en bedreigd of onbekend gebouwd en landschappelijk erfgoed. Via smartphone of tablet kunnen meldingen ter plekke worden voorzien van een afbeelding en worden toegezonden aan het Meldpunt van Erfgoed Zeeland

Kuyperkaarten

Nic van den Bogaard in Halsteren heeft een serie van zeven 'Kuyperkaarten', van elk van de zeven voormalige gemeenten op Tholen één. Het zijn kaarten die gepubliceerd zijn in de Gemeente Atlas van de Provincie Zeeland, door J. Kuyper, in 1866. Ze worden ter overname aangeboden. Belangstellenden kunnen contact opnemen, tel. 0164 682226, of e-mail oldbooks@debrabantsewal.eu.